

حیات

میان دایما میان... دنیای راهای جاده حیات قائم!...

اداره مرکزی:

آفریده، استانبول جاده سنده آفره
معارف امینگی پانده کی دائره

استانبول بورسی:

استانبولده، باب عالی جاده سنده ۱۱۹ نومرولو
دائرة مخصوصه
تلفون: ۳۶۰۷

نسخه سی هربرده ۱۰ غروددر

سنه لکی پوسته ایله ه لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ه دولار)

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسته
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آفره مرکزدر .

صافی: ۲۵

آفره، ۱۹ مایس، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

خلفه دوغرو!

یکرمی سنه اول اعدادیده اوقورکن بزه
(طول امل) ی فائده سز بر اوزونتو، بوش
برخلیا، معناسز بر اشتیاق کچی کوسترمشلردی.
او زماندن بو کونه قدار دیکشن قیمترو حکمر
آراسنده بوده ده کیشدیمی بیلیمه یورم؛ یالکزه،
شونی آکلایورم که بوتون املرینک تحقیقی
کورمش اولان انسانک بو نتیجه دن مسعود
اولابیلیمسی ایچون، یاپک بسیط روحلو، یاخودده
پک قیصا و بایاغی امللی اولماسی لازمدیر. اصل
بختیار اولانلر روحی امللره دولو ایکن اولنلردر.
حیاتلری شدید اولان بو انسانلر مردجه
اولورلر... اوله مک ایچون، اولومه قهرمانجه
مقاومت ایدهلر. کوزی آجیق کیده ن بو
انسانلرک اولوملری نه شانلی بر مغلوبیتدر.
املی بیتن، حیاتدن بیقان، یاشامیه قانیقسان
انسانلرک عاقبتلری ایسه حزن و آجیقلی بر
لوچه در. اونلرک اولوملرنده بر متحرک عجزی
ویتنکیلکی واردر... قولایلقله تسلیم اولورلر
و دنیادن سسز صداسز چکیلرلر. برنجیلر،
دوشمانی ایله دوکوشه دوکوشه اولن بر عسکره،
ایکنجیلر ایسه سلاحی خصمنه تسلیم ایدهلرک
عاقبتنه کوزی قابالی قاووشان بر قورقاغه بکزه
تیله بیلرلر.

آرزولردن و اشتها لردن قوتلی اولان امللر

جمعیت حیاتنک مولودیدر و قیمتلری ده اشتراک
ایده نلرک کیتلریله اولچولور. جمعیتک مشترک
امللری جمعیتدا شلرک تساندینی و حیات قابیلترینی
آرتدیران معنوی بر قدرتدر. فرد، جمعیتک
مشترک امللرینه نه قدار چوق حصه دار ایسه
حیاته او قدار مربوط و یاشامیه او مرتبه
قابیلتی بر انسان اولور. فردک بو امللردن
محرومیتی درجه درجه لاقیدلک، بدینلک،
بزکینلک تولید ایدر و بعض حالرده بو اونی
اتحاره قدار کوتورور.

بویوک انقلابمز دون رؤیا اولان مشترک ملی
امللر مزک اک بارزلرینی تحقیق ایتدیردی: مستقل
و موده رن بر ملت اولدق؛ وسطائی باغلردن
قورتولدق؛ فردی آرزولریمز ایچین کنیش بر
حریته اردد؛ کوندن کونه ترقی ایدیوروز.
قادیلر مز انسان حقلرینه صاحب اولدیلر...
تحقیق ایدهن بوتون بونلر اکر اک اساسلی
امللریمز ایسه کندیمیزی آرتیق تام بر روح
اطمئنانی ایله دائمی اولارق مسعود عد
ایتمه لی یز. حالبوکه انقلابک بو معظم ظفرلرینک
پک حقلی اولارق تولید ایتدیکی بویوک سرورک
هیجانی صوئود قهر و حمزک اطمئنانی ده آزالیور...
دونک کنجلیکی تماماً مستقل، تماماً ملی، قوتلی
و موده رن بر تورک (وطنی) ایچون اشتیاق
چکیوردی. بو کونک کنجلی اونا قاووشدیلر.
دونک کنجی آتشی بر ملیت مفکوره جیسی
ایدی، بو کونکی کنجک ملی مفکوره سی
نهدر؟

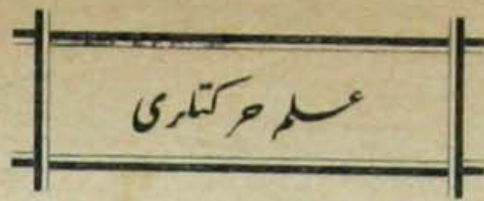
امللرک تحقیق صفحه سی اولان عمللر، کریده
نه قدار کامن (Latent) امل قدرتی وارسه
اوقدار مؤثر اولورلر. بو کونکی کنجک کامن

قدرتلی نهدر؟ ملی انقلابک تحقیق ایتدیردیکی
دونکی رؤیا لردن هنوز حقیقته چیقما یانی قالمادیمی؟
تحقیق ایدن امل ظفرلری بوتون ملی کتله لر
سرایت ایتدیمی؟ یوزده سکسانی کویلو اولان
تورک خلقی تماماً ملیله شدیمی؟ موده رنله شدیمی؟
وسطائی حیاتدن قورتولدیمی؟ ملی و بشری
نعمتلردن حصه آلمایه، ملی و بشری حرثدن
تلذذ ایتیمیه قادر اولدیمی؟ ذوقلریمز، نشه لریمز
اورتا قیدر؟ بو سواللر بو کونک تورک کنجلی
ایچین، روحلری تماماً دولدوراجق، امل
الهاملری ویرمه زمی؟ بونلر بو کونک کنجلی
ایچین یکی بر مفکوره مالزمه سی اولامازمی؟

اگر تورکیه یالکزه مکتب کوره بیلیمش
محدود بر قسم انسانلردن عبارت دکلسه، اکر
بو محدود انسانلرک اقتصادی تمللرینی تشکیل ایدن
مستحصل کویلو کتله سی تورکیه نک بل کیکنی
تشکیل ایدیورسه؛ اکر غربک اک صوک
موده لرینه کوره کینن، اک موده رن اولرده
آزاده یاشایان تورک قادین و ارککی؛ حالا
پاچاورلره صارینان، قووقلره صیغینان و سنه نک
اوج یوز آلتش بش کونتی، آزاده منورلری
بسله مک ایچین، طبیعتله پنجه پنجه چارپیشارق
کچیرن کویلولری کندیسندن آیری برقا ست عد
ایتمه یورسه... بو کونک تورک کنجی ایچین اک بویوک
ملی امل شو اولمالیدر:

تورکیه ده قورتاریلامش، مدنیت نوری ایله
تنویر ایدیلیمش، انسانلق حیاتدن نصیبی
آلامش برتک کوی قالمایجه یه قدار خلق ایچین
جالیشق.

کنجک ایچون اک کورنشنه منبی امللردر.

اسکی نظم شکلارینه عامه

هجری دوقوزنجی عصرک صوک نصفنده، تیمور خیدلرینک سلطنت قوردقلری ساحه لرده ، بالخاصه «سلطان حسین» و «نوائی» نك تشویق و حمایه لرله بارلاق بر مدنیت مرکزی حالتی آلان «هرات» سرانی اطرافنده تورک شعری چوق بویوک برانکشافه نائل اولدینی کبی ، تورک موسیقیسی ده عین صورته فوق العاده ترقی ایتشدی . «علی شیرنوائی» نك «میزان الاوزان» یله «بابور شاه» ک عروض رساله سنده ، او دورلرده شرق تورکلرینه مخصوص اولان نظم شکلاریله اونلرک بسته لری حقتده بعض قیمتی ایضاحات واردرکه ، تورک فلاسیق ادبیاتنک خصوصی نظم شکلاری اولق مناسبتیله بالخاصه دفته شایاندر . فی الحقیقه بونلر داهایزاده بسته لری اعتباریله یعنی موسیقی نقطه نظرندن داهای اهیتملی اولقله برابر ، ادبیات تاریخی نقطه سندن ده اهل ابدیله من . خلق ادبیاتنله فلاسیق ادبیاتنک رابطه لرینی کوسترمک اعتباریله ده بو شکلرک تدقیق چوق استفاده لیدر . بو شکلرک بریسی وبلکه الهمهی «قوشوق» تورکی «در» بو شکل حقتده «ایلك متصوفلر» ده و مقدمات «یکی مجموعه» ده منتشر بر مقاله مده براز معلومات ویرمشم . «نوائی» به نظراً بو شکل دوقوزنجی عصرده «اورغوشناک» دینیلن بر موسیقی اصولنده شایع ایش و «رمل مربع محذوف» ایله یعنی «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» وزنیه سویله نیرمش ؛ صوکر ، «سلطان حسین باقرا» دورنده بو سرود «رمل متن محذوف» به تبدیل ایدیلرک اونکله بر چوق شعرلر یازیلش ، برچوق بسته لر وجوده کتیریلشدی . حتی بالذات «سلطان حسین» بو وزنی پک چوق سودیکی ایچون بوتون دیوانی بووزنده غزللردن ترتیب ایتشدی . جامی و نوائی کبی او دور شاعرلرنده ده بو وزنک چوق قوللانیلدیغنی کوروروز . ایسته قوشوق طرزی «سلطان حسین باقرا» دورنده کی بوتبدلن صوکر «ترکی» تورکو» آدینی آلمش و تیموریلر سیرایلرنده بویوک رغبت قازانمشدی . حتی بو طرزده اثرلرله شهرت قازانانلره «ترکی کوی» لقبی ویریلوردی . «بابورنامه» ده بالخاصه بحث ایدیلن «قوشوقیلر» ک ده بونلر اولدینی قولایجه تخمین اولونه بیلیر .

بو اسکی شکللردن بری ده «اوله نك» لردر . «بابورشاه» ، عروض رساله سنده «بحر منسرخ» دن بحث ایدرکن بو بحر ده کی بکرمی مستعمل وزنک بشنجی سنده بونلر حقتده معلومات ویریر . اوکا کوره دوکونلرده سویله مکه مخصوص اولان بو «اوله نك» لر بووزنده سویله نیرمش و هم مصراعدن صوکر «یاریار» لفظی علاوه اولونورمش . «باوه دوقورته ی» چغتی لغتنده ، بونک دوکولرده سویله ن برنوع تورکو اولدینی ،

روحک خارجنده کی منبلردن ککن نشته نادرا صافدر ، وداثما کچیجی در . کنجلره تمیز و دواملی نشته ورن برقاینق لازمدر . بوقاینغی هرکس کندی روحنده بولایلیر . آلوریرکه اوروحوک ملی جمعیتله بر اتصالی اولسون .

بویوک آمریقان شاعری مپیس راسل لورده «وطن» آدی انفس بر شعرنده انسانک حقیقی وطنی زه سیدر ! دییه صوریور ، بونا معتاد طرزلرده جواب ویردکن صوکر «خایر» دیور «انسانک حقیقی وطنی بودرجه دار اولاماز» . و صوکر حقیقی وطنک زه سی اولاجغنی بر قاج کوزمل مصراعله شویله آکلایور :

«زده انسان قلبی سرورک دفته ناجی و آلک زنجیرلرینی طاشیرسه ، زده انسان روحی داهای دوغرو و داهای کوزل بر حیات ایچون چیرپنیرسه ؛

«زده براسیر حریت اشتیاقنی چکرسه ، زده بر انسان یاردمیه محتاج ایسه ...

«ایشته سنک و بنم ایچون حقیقی بویوک وطن اوراسیدر .

تورک کنجلری ایچون اصل وطن تورک کویلیدر : اوراده ، تک بر انسان دکل ، کتله لر ، داهای دوغرو و داهای کوزمل بر حیات اشتیاقی ایله آلویورلر . اوراده عرقی ، قانی بز «منورلر» له مشترک اولان انسانلر طبیعتک و وسطا ئیلکک اسیری درلر ؛ بزم حریمزدن نصیب آلق ایسته یورلر ؛ بزدن انسانلق یاردمی بکله یورلر .

قارارمایه باشلایان اسکی مشعله یی یکیدن جانلاندیرمق لازمدر :

کنجلر ، خلقه دوغرو و خلق ایچون !

عولی

کنج قیزلرک کلین اوندده دامادک و کووه ی اوندده ایسه کلینک مدایجی ترنم ایتدکلرینی آکلایور . فی الحقیقه ، داهای «نوائی» نك «اسکندرنامه» سندن ، اوزمانکی دوکونلرده «های اوله نك های» نقراتلی تورکولر سویلندیکنی آکلایوروز . تورکستانده اوزبکلر آراسنده حالا موجود اولان بو «اوله نك» لرک تورکستان جینی تورکلرنده ده موجودیتنی «غرونار» آکلایور . اوکا کوره اورا تورکلرنده کی ازدواج مراسمی ، اسلامیتدن اولکی قومی آیتلره پک زیاده مشاهدیر ؛ و «اوله نك» لر ، «رادلوف» به نظراً ، قازاق - قیرغیزلر آراسنده ده پک شایع ایش .

«نوائی» نك بحث ایتدیگی نظم شکللردن بریسی ده ، زفاف وقیز کونورمه مراسمنده سویله ن «چنکه» لردر . نوائی به کوره ، بو غایت مؤثر بر نغمه ایش ؛ ایکی نوع ایش ؛ بر نوعی عروضک هیچ بر قسمنه اویازمش ؛ بر نوعی ایسه «منسرخ مطوی» موقوف بخرندن اولورمش . ردیف مقامنده «یاریار» لفظی قوللانیلیرمش . بو معلومات عیناً «باوه دوقورته ی» ک لغتنده ده مذکوردر . «بابور» ده مذکور اولمایان بوشکل نظم حقتده شایان افتدینک چاغاتای لغتنده ویردیکی ایضاحات و بالخاصه «نوائی» نك «اسکندرنامه» سندن کتیردیکی مثال شایان دقت اولوب ، «میزان الاوزان» ده کی معلوماتی ا کمال ایتکده در : «چنکه - چنکیلر عروسی قارشیلادقلری وقت رقص ایدهرک ، دف چالارق چاغیردقلری بر لحن مخصوصدر . اکثریا یاریارلفظنی آخیرینه ردیف ایدرلر . «نوائی» نك بوقاریکی افاده سنده باشلیجه ایکی نقطه دفته شایاندر : اولاً ، آکلایوروزکه ، «چنکه» نك ، هجائی خلق وزنیه یازیلان و عروض قائلرندن هیچ برینه اویمایان بر شکلی واردرکه ، شبه سز اصل خلق «چنکه» سی بودر . مؤخرأ مدنی مرکزلرده ایران ادبیاتنک و عروض وزننک تأثیراتی تعمیم ایدهرک ، اسکی خلق ادبیاتی عنصرلریله ایران ادبیاتی عنصرلرینک امتزاجندن یکی فلاسیق تورک ادبیاتی شکلاری دوغمه باشلادینی صیراده ، عروض وزنیه او اسکی «چنکه» بسته سیله سویله نه جک تورکجه شعرلرده یازیلغه باشلامشدر . بونلرک اسکی هجائی شکلرینک «۱۱» لی اولدیفنی ده قولایجه تخمین ایده بیلیرز : چونکه اساساً هجائی چنکه لرده ردیف اولارق علاوه ایدیلن «یاریار» قالدیریلایجق اولورسه ، متباقی قسم اون بر هجایلرله تعادل ایدر ؛ یعنی اون بر هجالی خلق نظم لرینه «یاریار» ک علاوه سی اون عروضک «بحر منسرخ مطوی» سی حالنه صوقار . ثانیاً ، اوله نکلرک مؤخرأ تشکل ایدهن عروضی شکلری نه «بحر منسرخ مطوی» دن اولدیفنه کوره اونلرک اسکی خلق شکلرینک ده اون بر هجالی اولدیفنی استدلال ایده بیلیرز . کرک «اوله نك» لرک کرک «چنکه» لرک بوعروضی شکلرینک ، اورته آسیا تورک ادبیاتنده هجری دوقوزنجی عصرده طوغمش اولسه بیله ، چوق بویوک بر احتمالله ، بو عصرک ایکنجی نصفنده انکشاف ایتدیکنی تخمین ایده بیلیرز . بونلری داهای اولکی زمانلره ارجاع ایتک ، فکر مزجه ، قابل دکلدر .

بونلردن باشقا «تارخان» ، محبت نامه ، مستزاده

ادبی تدقیق :

«شیطان دیورک» به داور

فاضل احمد بک صوک کونلرده برائری انتشار ایتدی : «شیطان دیورک». کتاب وقتیه یازدینی اوفاق اوفاق مقاله لردن مصاحبه لردن مرکبدر . قاره بودکرلی محررک هانکی یازیسنی آله آله درحال نشئه لئمه حاضرلانی . هان هرکس متفقددر : «فاضل احمد مکمل بر مزاحنویسدر . «أوت دوغرو . . فقط بن شو سطرلره اونک اولاً یسوقولوزیسندن بحث ایتک ایسترم . چونکه او قناعتدهم که اگر بونی ایضاح ایده بیلیرسم اثرلرینی او میانده «شیطان دیورک» سنی داهای اساسلیجه آ کلا تاییله جکم :

اثرینک مختلف برلرنده جهله ، استبداده ، سلطنته قارشی غیظنی کوسته ره رک چو جوغنه «... تاریخک داهانها ، کوسته ریشسر سستلرنده او طوران ، شوراده بوراده نک توك کورولن بعض آداملر ایشته جکسک : عالم ، متفکرلر ، شاعرلر ، وسائره کی . ایشته اصل اونلره اهمیت ویر مشفق و بیل که ماضینک بوتون دهلیزلرینی دولدوران فرعون قیافتلی صنایدی برکون کوکندن تمامیه دوبره جک و هر فردی کندی عالنده برسلطان یاباجق اولان مدنیت پیغمبرلری ، اونلردر . اونلرکه مستقبل انسانیت علم و ذکا معبودی طرفندن رسول اولارق بعث ایدیلرلر . ایشته سکا توصیه ایده رم ، سنده او پیغمبرلردن برینه کوکل باغلا . . . نصیحتی ویرن فاضل احمد بک دنیایه «ایده الیست» اولارق کلشدر . «أوت «عادی فکر منفعت تمایللرینک اوستنده اولان غایه لری قووالامقدن عاجز برروح بنم نظرمد طوبال و کونورومدر . حتی اکثریتک غبطه لرینی کوپورتن مادی ثروتلر قازانسه ده ! زیرا ایسته مم که انسانک باطننده طووشمش بر اشتیاق ، یالکیز قارتی دیورمق ایچون اوسقوروسورولرینک کی خصوصی بسترله ترم ایدیلن اودوره مخصوص بعض نظم شکلری داهای واردر . تورکیات مجموعه سنک ایکنجی جلدنده بونلر حقنده اطرافلی معلومات ویره جگم جهته بوراده ساده جه اسلمرینی ذکر ایله اکتفا ایدیورز . نتیجه اولارق شونی سوبله بهلم که ، تورکلرک یالکیز خلق ادبیاتی دکل ، حتی قلاسیق ادبیاتی ده . اده جه اسیرانه برتقلیددن عبارت دکلدر ؛ سائر اسلامی ادبیاتلرده بولونما بهرق یالکیز تورک قلاسیق شعرنده میدان چقان و منشأ لرینی خلق ادبیاتمزدن آلان بعض خصوصی نظم شکلرم بوکا کوزه ل بر دلیل اولابیلر . حالبوکه ، تورک ادبیاتی مدققلرینک شیمدی به قدر هیچ دوشونمه دکلی بومشله ، ادبیات تاریخمزد بک مهم مسألندن برینی تشکیل ایتکده در .

کرم سبلی زاده محمد فواد
استانبول داولفونشده «تورک ادبیاتی تاریخی» مدوسی

پیشنه دوشن بر بونس بالغنه بکزه سین . دوشون مشفق یازیق ده کیلمی که عشق ، ذکا نوعندن موهبه لری ، کوزه لکک ، حقیقتک فدائیس اولارق قوللانیمالده عادی و عفور بر تازی سوروسی حالنده بایانی احتراصلرمزد آرقاسندن قوشدورالم «دیهن بوممتاز محرر بر ایده آلیست اولارق دنیایه کلش ، فقط حیانتک حقیقی قارشیننده فضله عناد . وبلکه فضله مقاومت ده . ایتکه لزوم کورمه مش : «... بنده قانعمدر که فطرتک سوفرطی بوتون جهان ایچون ترتیب ایتدیکی اخلاق دستوری بک باشقا بر منطقه وجوده کتیرمش . او کتابک ایچنده نه بزم اخلاق علاقی صاحبک ، نه ده مشهور (قانت) ک دوشونجه لرینه اوبار بر سطر اوقومق احتمالی یوقدر . آرزو ، حسد ، احتراض ، سوکرا حدت ، کین و غضب ، داهای سوکرا قوت ، مصارعه . ایشته خلقتک اخلاق مجله سنده شیمدی به قادار اوقونایلمش هیروغلیفلر ... «دیه رک «په سیمس» دنیلن بدینلر عدادینه کیرمکدن چکینه مشدر . فقط طنز ایدیه لیه لی درکه «په سیمس» ده اونی اسیر ایده بیلمشدر . خاییر : «قاریولا ، الکتریق ، دوش ، فودبول ، طیاره ، دانس الخ . . . کی شیلرده بزم مختراعمزدن ده کیلمی ؟ طبیعتده هیچ تلسز تلفون و یا تحت البحر کوردیکی خاطرلایان کیمسه وارمیدر ؟ فقط بونلر طور اراک ایچندن مانطارلره برابر بیتیمور دیه بز اونلره التفات ایتیمورمی بز ؟ ولو ساده جه انسانلرک بر برینه آرز ضرر ویرمه سنی تأمین ایچون بیله اولسه فضیلت توخومنی هرقله اکک لازم . و بونک ایچون روحمزه ، وجدانمزه صابان سورمک ، نطس عملیه لری یایق ضرورتی وار . . . «دیور و ایده آلیسمک مقاومت و مجادله سنه لزوم کورویور . شومقدمه یی یایقندن مقصدم ، فاضل احمدک ساده و بسط بر مزاحنویس اولادینقی کوسته رمکدر . اونک مزاحی دائماً بر فکره مستند و بر فکرکدن قوت آلیر مزاحدر . اونو نامالی که بومستثنا فطرتده آدام بعضیلرینک تخمینندن چوق قوتلی بر عرفان صاحبدر . بو ، واقعا براز داغینقدیر . فقط یازیلرینه تام برغدا ویره جک قادار اساسلی ورسیندر .

خلاصه قناعتمه کوره فاضل احمد ایده آلیست یاراتیلش بر آدامدر . فضله اصراری غفلت صایمش ، «په سیمس» ه یورومشدر . آنجاق بوضروری یوروش اوئی ایده آلدن ایران حیانتک حقیقتنه قارشی کیندار ایتمشدر . ایشته فاضل احمدک بوتون مزاحی بوکینی افاده ایدر . «فانتازی» قیلندن یازدقلمی استثنا ایدیه جک اولورسه قلمه آلدینی سطرلر ساده برنشته وراکلنجه حالنده قالمامشدر . فاضل مزاحیه طبیعت و خلقتک کوچوکلک لرینی محو ایتمشدر . هراژنده بو میانده «شیطان دیورک» ده باشند باشه بو مجادله یی کورورز .

بحث شورایه کلنجه : بزه نیجه شاقراق یازیلر یازان ، ایلک وهله ده جدی مسئله لره لاقید کورونن محررک «کله جکدن نومید اولقی بنم پر نسیم داخلنده ده کیلدر . طاش دورندن بوکونکی سوبیه جیقمش اولان انسانیت درکه بزده اونک بر قولی بز . البته بو مرتبه دن تکرار مفاره حیانتنه انیمه جک ...

هرملت ایچین ، دونی اونو تمامق و یاربندن امیدینی کسمه مک دستورینک بر تنص نجات اولدیفنه قائم . . . اقتدار صاحبی بر قلم ایچون احتراض وزنا خارجنده ده بک کوزل موضوعلر بولونابیلر . و بز اونلره داهای زیاده محتاج . . . «کی سوزلرنده کی جدیتی ، صمیمیتی ، خلوصی آرتیق بک ایی آکلارز .

سز بومز اخویسک بالذات «فاضل ، مکر جوق بسط قافلی ، و بک استعداد سزدوغمش بر آدامشک ! امین اول ، بن سنی بو قادار آ کلا ییشی کوشک و اداره سی جوزوک بیلیمزد . مکر تخمین ایده میه جکم قادار کوکیز و خاصیتسز بر اوتمشک فاضل ! یوسونک ، دیکر قادایقنک سکا نسبتله جوق فضله عقلی واردر . و طبیعی سندن بک زیاده یارارلنی ! دنیاده سنک غایه ک نه در آقوزم ؟ وطنکه کوره اوکیمدر که سندن مستفید اولور ؟ . . . دیشنه وادی عامه ده کی عمومی طنه بک اعتماد ایتیه کیز . فاضل ساده بر شاقاجی ده کیلدر . بر فکر آدامیدر . و مزاحی اخلاق اوزرینه مستنددر . ذاتاً علی العموم مزاح بو نقطه دن تحلیل ایدیلرسه ادبیانتک اخلاقه ک مناسبتدار بر نوعی اولدینی آ کلا شیلر . آنجاق اونو تولمالیدر که مزاحی فردیتک ، احتراضک ، غیظک سلاحی اولارق قوللانانلرده واردر . فاضل احمد نه بر مختص ، نه ده بعضلرینک طنز کی بر لاقیددر . قناعتمه اوصیمیت ، فضیله ، غیراندیشلکه ، تجدد عاشق و بو مفهوملرک دوشمانلرینه دوشماندر . بوتون مزاحی بو نقطه ده طوبلانیر .

ایشته «شیطان دیورک» نک امثالمر صحیفه لرندن مختلف موضوعلره عائد بر قاج نمونه :

« — تریه ایله اوغراشان آداملرک بک چوغنده کوردیکم اک کولونج شی نه در بیلیرمیسک ؟ منطقه اهمیت ویریشلری !

« — توخاف سوبیلورسک . زوالی عقله منطقه اتحادجیلر اهمیت ویرمز ، بکی دیرز . آستلاخیلر قولاق آصاز ، سسمزی جیقارماز . غزته جیلر اعتبار ایتز ، ینه کارمز سکوت . باری لطفاً ، عاطفه بیراق ده ییچاره یه علمله اوغراشان آداملر براز طاقلی یوز کوسته رسین ! امین اول ، بزم طورانمزه عقل سلیمه قارشی آجیلان مجادله یی نه صیتمه یه ، نه احتکاره ، نه فیلوقسرا ایله تیغوسه روا کورمشسزدر . آرتیق سن بیله آلکه آلتی پاتلار آلارق منزوی ، یا تالاق و هر حمایه دن محروم قالمش منطقک اوزرینه هجوم ایدرسه ک ییچاره نک حالی ناصل اولور ؟ براز انصاف و مروت لازم عزیزم . ادراک بشری قره آغاج مذبحه سیمی طنز ایدیورسک ؟

« — سوزلرک اویله خوشمه کیدیورک ! . . فقط سببی نه بیلیرمیسک ؟ منطقسز اولوشلری ! غایت سیکیری حدتلی سوبیلورسک . او بوتون کوزه لک اورادن کلپور ! یوقسه حسنک ، ابتلا و هیجانک یاننده منطق دیدیکک او متصلف ، صوفتا بوزونتوسی ، عقلا متقاعدی ، قلیق دوشکونی وزوکورت ، چوپور و سوسیز شینک نه اهمیتی اولور ؟

« — دیمک که سنک ایچون عقل ، اعتدال کی شیلر عادتاً احتراصلرمزد بولنه دوکولش بر چاقیل ، آرزولرمزد انکته طاقیلان بر نوع ده وه دیکنی ،